

**PROGRAM DELA
POKRAJINSKE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE
MURSKA SOBOTA
ZA LETO 2025**

Murska Sobota, 2025

OSNOVNI PODATKI

Polno ime ustanove: Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota

Skrajšano ime: PIŠK Murska Sobota

Naslov: Zvezna ulica 10, 9000 Murska Sobota

Matična številka: 5676274000

Davčna številka: 18974961

T: +386 2/530 81 10

E: info@ms.sik.si

W: www.ms.sik.si

Organi zavoda:

Svet knjižnice: Roman Ladislav Ratkai (MO Murska Sobota, predsednik), Jasmina Jakob (Občina Beltinci, namestnica predsednika), Nastja Bejek (MO Murska Sobota), Martina Luteršmit (MO Murska Sobota), Daniela Mörec (MO Murska Sobota), mag. Brigita Perhavec (MO Murska Sobota), Jožica Jakob (Občina Beltinci), Ivo Podojsteršek (PIŠK Murska Sobota) in Vesna Radovanovič (PIŠK Murska Sobota).

Strokovni svet: Lidija Kreft (Kulturniška zbornica RS, predsednica), Aleš Mihorič (PIŠK Murska Sobota, namestnik predsednice), Silvija Hajdinjak Prendl (Kulturniška zbornica RS), Sonja Benko Kerec (Društvo bibliotekarjev Pomurja), Karel Šavel, (Društvo bibliotekarjev Pomurja), Metka Celec (PIŠK Murska Sobota).

Direktorica: mag. Klaudija Šek Škafar

KAZALO VSEBINE	Stran
1 UVOD	5
1.1 PREDSTAVITEV KNJIŽNICE.....	5
1.2 ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE, KI DOLOČAJO, POJASNUJEJO IN OPREDELJUJEJO DELOVNO PODROČJE PIŠK MURSKA SOBOTA	7
1.3 DEJAVNOSTI KNJIŽNICE KOT SPLOŠNE KNJIŽNICE	8
1.4 DEJAVNOSTI KNJIŽNICE KOT OSREDNJE OBMOČNE KNJIŽNICE.....	9
1.5 DEJAVNOSTI KNJIŽNICE NA NARODNOSTNO MEŠANEM OBMOČJU	9
1.6 DEJAVNOSTI KNJIŽNICE NA OBMEJNEM OBMOČJU	9
1.7 KNJIŽNIČNA MREŽA	10
1.8 OBRATOVALNI ČAS KNJIŽNICE	10
1.9 ZAPOSLENI	11
1.9.1 Strokovno izpopolnjevanje zaposlenih.....	12
2 KNJIŽNIČNA ZBIRKA IN KNJIŽNIČNA DEJAVNOST V LETU 2025.....	12
2.1 VRSTA IN OBSEG GRADIVA V KNJIŽNIČNI ZBIRKI	12
2.2 E-KNJIŽNICA	14
2.3 NABAVA GRADIVA IN STROKOVNA OBDELAVA.....	14
2.3.1 Nakup gradiva za potrebe madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti	17
2.3.2 Nakup gradiva za potrebe Slovencev v zamejstvu	17
2.3.3 Nakup gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami.....	18
2.4 IZPOSOJA	18
2.4.1 Medknjižnična izposoja	19
2.5 MENTORSTVO	19
2.6 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA, RAZVIJANJE BRALNE KULTURE ZA OTROKE, KNJIŽNIČNE VZGOJE IN INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA	19
2.7 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA IN RAZVIJANJE BRALNE KULTURE ZA OSNOVNOŠOLCE IN SREDNJEŠOLCE	21
2.8 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA, RAZVIJANJE BRALNE KULTURE, KNJIŽNIČNE VZGOJE IN INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA ZA UPORABNIKE S POSEBNIMI POTREBAMI	22
2.9 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA SPODBUJANJE BRANJA, RAZVIJANJE BRALNE KULTURE, KNJIŽNIČNE VZGOJE IN INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA ZA ODRASLE.....	22

2.10 DEJAVNOSTI POTUJOČE KNJIŽNICE	23
2.11 DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE ZA PREDSTAVLJANJE DOMOZNANSKE DEJAVNOSTI IN DOMOZNANSKIH ZBIRK. 24	
2.11.1 Načrt digitalizacije domoznanskega gradiva	25
3 SODELOVANJE, PROMOCIJA IN PROJEKTI.....	25
3.1 SODELOVANJE.....	25
3.2 PROMOCIJA.....	26
3.3 PROJEKTI	27
4 OBMOČNOST - IZVAJANJE POSEBNIH NALOG OSREDNJE OBMOČNE KNJIŽNICE	28
4.1 ZAGOTAVLJANJE POVEČANEGA IN ZAHTEVNEJŠEGA IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA IN INFORMACIJ.....	29
4.2 STROKOVNA POMOČ KNJIŽNICAM OBMOČJA	29
4.3 KOORDINACIJA ZBIRANJA, OBDELAVE IN HRANJENJA DOMOZNANSKEGA GRADIVA	30
4.4 USMERJANJE IZLOČENEGA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA S SVOJEGA OBMOČJA OOK	30
5 OBMEJNOST, NARODNA IN ROMSKA SKUPNOST	30
5.1 DEJAVNOSTI SPLOŠNE KNJIŽNICE NA OBMEJNEM OBMOČJU – SLOVENSKO PORABJE	30
5.2 DEJAVNOSTI ZA PRIPADNIKE MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI	31
5.3 DEJAVNOSTI ZA PRIPADNIKE ROMSKE SKUPNOSTI	33
6. POVZETEK PROGRAMA DELA POKRAJINSKE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE MURSKA SOBOTA.....	34

1 UVOD

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota (PIŠK Murska Sobota) se je v preteklih letih razvila v pomembno regionalno kulturno ustanovo ter oblikovala številne storitve, s katerimi se odziva na potrebe lokalnega okolja. Predstavlja enega izmed osrednjih prostorov izobraževalnega, znanstvenega, kulturnega in družabnega dogajanja v mestu in širše. Knjižnica je lokalno informacijsko središče, v katerem se uresničujejo potrebe posameznikov in skupin po izobraževanju, raziskovanju, informacijah ter osebnostnem razvoju – vključno s sprostitvijo in razvedrilom.

S svojo široko ponudbo knjižničnih storitev – tudi v virtualnem okolju – ter kulturnimi vsebinami za vse generacije si prizadeva privabiti uporabnike v knjižnico ter jih s svojo ponudbo in storitvami prepričati, da se vanjo ponovno vračajo. V tem duhu je zasnovan program dela knjižnice za leto 2025. Glede na dane pogoje in zmožnosti si bomo tudi v prihodnje prizadevali aktivnosti, programe, projekte ipd. uresničevati v dobrobit vseh deležnikov naše knjižnice. Naše delovanje bo usmerjeno proaktivno, pri čemer bo uresničevanje programa dela v veliki meri odvisno od finančne podpore občin ustanoviteljic, občin pogodbenih partneric, Ministrstva za kulturo ter uspešnosti prijav na javnih razpisih.

Program dela je usmerjen v dvig kakovosti knjižničnih storitev, razvoj znanja in kulture ter spodbujanje uporabe knjižnice in njenih storitev, ki jih želimo izvajati v skladu s potrebami lokalne skupnosti. Prizadevali si bomo ohranjati in negovati kulturno identiteto ter z raznolikimi storitvami omogočati dostop do širokega spektra informacij, pripravljati zanimive in kakovostne vsebine, iskati nove poti do uporabnikov, nadgrajevati storitve glede na potrebe lokalnega okolja ter razpoložljive vire, možnosti in zmožnosti.

1.1 Predstavitev knjižnice

PIŠK Murska Sobota je osrednja splošna knjižnica. Knjižnično javno službo izvaja v 12 občinah UE Murska Sobota. Ustanoviteljici sta Mestna občina Murska Sobota in Občina Beltinci, njene pogodbene partnerice pa so še občine Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci, Šalovci in Tišina. Knjižnica ima status domoznanske knjižnice za

območje Prekmurja, Prlekije in Porabja. Njene korenine segajo v leto 1945, ko je bila ustanovljena ljudska knjižnica, in leto 1955, ko je nastala študijska knjižnica. Ti dve sta se leta 1972 združili v enotno ustanovo, ki še danes deluje pod istim imenom.

Na začetku leta 1991 je bila knjižnica računalniško opremljena in vključena v slovenski knjižnični informacijski sistem, od leta 2004 pa deluje v sodobni zgradbi v središču Murske Sobotе.

Od leta 2003 ima status ene od desetih območnih knjižnic v Sloveniji, in sicer za območje Pomurja, ki zajema področja Upravnih enot Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona. Poleg tega izvaja program dejavnosti splošne knjižnice za pripadnike madžarske narodne skupnosti in Slovence, ki živijo v zamejstvu (Porabju). Knjižnična dejavnost je dodatno obogatena z delovanjem potujoče knjižnice z bibliobusom, ki obiskuje 12 prekmurskih občin UE Murska Sobota in Slovence v Porabju.

Knjižnica se je razvila v:

- kulturno središče, ki skrbi za ohranjanje kulturne dediščine, spodbuja in širi bralno kulturo ter vzgaja spoštljiv odnos do nje pri vseh generacijah;
- socialno središče, ki zagotavlja pravico vseh do prostega dostopa do knjižničnega gradiva in storitev, se odziva na potrebe lokalnega okolja in bogati kulturno, družabno ter duhovno življenje skupnosti;
- informacijsko središče, ki sledi razvoju informacijsko-komunikacijske tehnologije ter nudi številne storitve in podporo za informiranje, izobraževanje in raziskovanje;
- gostoljuben prostor, kjer delujejo strokovno usposobljeni, prijazni in komunikativni knjižničarji;
- z bibliobusom dosega tudi najbolj oddaljene zaselke;
- prostor inovacij, ki si v okviru finančnih, materialnih in kadrovskih zmožnosti prizadeva uvajati nove tehnologije in novosti v stroki;
- proaktivno knjižnico, ki se odziva na zaznane potrebe okolja ter deluje spodbudno in odgovorno z razpoložljivimi viri in možnostmi.

1.2 Zakonske in druge pravne podlage, ki določajo, pojasnjujejo in opredeljujejo delovno področje PIŠK Murska Sobota

- Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS 87/01 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS 77/07 s spremembami in dopolnitvami),
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Ur. l. RS 19/03),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS 29/03 s spremembami in dopolnitvami),
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (Ur. l. RS 100/03 s spremembami in dopolnitvami),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Ur. l. RS 28/23),
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda osrednje splošne knjižnice Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota (Ur. l. RS 83/03 in 118/08),
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. l. RS 47/17),
- Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (Ur. l. RS 75/16 s spremembami in dopolnitvami),
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (Ur. l. RS 127/04 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o lokalni samoupravi (Ur. l. RS 72/93 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o financiranju občin (Ur. l. RS 80/94 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (Ur. l. RS 69/06 s spremembami in dopolnitvami),
- Zakon o Javni agenciji za knjigo (Ur. l. RS 112/07 s spremembami in dopolnitvami),
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018 – 2028),
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo za obdobje 2022–2029,
- Strateški načrt Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota za obdobje 2025 - 2030,
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev z dne 8. 5. 2025
- drugi zakonski predpisi in akti.

1.3 Dejavnosti knjižnice kot splošne knjižnice

Dejavnosti PIŠK Murska Sobota kot splošne knjižnice izhajajo iz 2. in 16. člena Zakona o knjižničarstvu (Ur. l. RS 87/01 s spremembami in dopolnitvami).

2. člen – Knjižnična dejavnost kot javna služba

Ta člen določa osnovne naloge knjižnic, ki izvajajo javno službo, med katere sodijo:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

16. člen – Posebne naloge splošnih knjižnic

Ta člen dodatno opredeljuje posebne naloge splošnih knjižnic, ki vključujejo:

- sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo,
- zagotavljajo dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizirajo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

1.4 Dejavnosti knjižnice kot osrednje območne knjižnice

Dejavnosti PIŠK Murska Sobota kot splošne knjižnice izhajajo iz 27. člena Zakona o knjižničarstvu (Ur. l. RS 87/01 s spremembami in dopolnitvami):

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij.
2. Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam s svojega območja.
3. Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva za svoje območje.
4. Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja.

Te naloge so ključne za podporo in razvoj knjižničnega sistema na regionalni ravni ter za zagotavljanje enakomerne dostopa do informacij in virov za vse uporabnike na območju, ki ga pokriva osrednja območna knjižnica.

1.5 Dejavnosti knjižnice na narodnostno mešanem območju

Dejavnosti PIŠK Murska Sobota kot splošne knjižnice izhajajo iz 25. člena Zakona o knjižničarstvu (Ur. l. RS 87/01 s spremembami in dopolnitvami):

- zagotavljanje knjižnične dejavnosti, namenjeno pripadnikom madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti.

1.6 Dejavnosti knjižnice na obmejnem območju

Dejavnosti PIŠK Murska Sobota kot splošne knjižnice izhajajo iz 26. člena Zakona o knjižničarstvu (Ur. l. RS 87/01 s spremembami in dopolnitvami):

- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva Slovincem v zamejstvu, tako da je omogočena izposoja, v sodelovanju z osrednjimi knjižnicami Slovencev v zamejstvu za njihove potrebe izvajanje nakupa gradiva v Sloveniji ter pomoč pri razvoju knjižnic slovenske manjšine v sosednjih državah.

1.7 Knjižnična mreža

V knjižnično mrežo PIŠK Murska Sobota spadajo:

- osrednja knjižnica v Murski Soboti,
- štiri premične zbirke, s katerimi izvajamo knjižnično dejavnost na narodnostno mešanem območju v krajih Prosenjakovci, Motvarjevci, Domanjševci in Hodoš. V njih je za izposajo na voljo knjižnično gradivo tako v slovenskem kot madžarskem jeziku,
- potujoča knjižnica (bibliobus), ki izvaja knjižnično dejavnost na 73 postajališčih v 12 občinah. Posebnost bibliobusa sta:
 - porabska proga (postajališča: Gornji Senik, Sakalovci, Števanovci, Monošter),
 - madžarska proga (postajališča: Čikečka vas, Motvarjevci, Prosenjakovci, Središče, Domanjševci, Krplivnik, Hodoš), kjer je za izposajo prav tako na voljo knjižnično gradivo v slovenskem in madžarskem jeziku.

1.8 Obratovalni čas knjižnice

V letu 2025 bo PIŠK Murska Sobota za uporabnike odprta v skladu z Uredbo o osnovnih storitvah knjižnic in Pravilnikom o spremembah Pravilnika o obratovalnem in delovnem času Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota.

Osrednja knjižnica v Murski Soboti bo odprta od 1. januarja do 30. junija in od 1. septembra do 31. decembra:

- od ponedeljka do petka od 8.00 do 19.00 ure,
- v soboto od 8.00 do 13.00 ure.

Poletni delovni čas osrednje knjižnice v Murski Soboti bo od 1. julija do 31. avgusta:

- v ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 16.00 ure,
- v torek in četrtek od 11.00 do 19.00 ure,
- v soboto od 8.00 do 13.00 ure.

24. in 31. decembra 2025 bo veljal praznični delovni čas tj. od 8.00 do 13.00 ure.

Bibliobus bo na progi od 1. januarja do 30. junija in od 1. septembra do 31. decembra:

- od ponedeljka do sobote je enak urniku razporeda prog, ki je objavljen na spletni strani knjižnice www.ms.sik.si in/ali bibliobusu.
- bibliobus praviloma v mesecu juliju in avgustu ne obratuje, razen v primeru posebnih okoliščin in je v tem primeru urnik razporeda prog objavljen na spletni strani knjižnice www.ms.sik.si in/ali bibliobusu.

Premične zbirke so praviloma odprte od 1. januarja do 31. decembra (razen v primeru posebnih okoliščin in je v tem primeru obratovalni delovni čas premičnih zbirk objavljen v prostorih premičnih zbirk in/ali spletni strani knjižnice www.ms.sik.si):

- Prosenjakovci v sredo od 12.00 do 16.00 ure,
- Hodoš v četrtek od 8.00 do 12.00 ure,
- Domanjševci v četrtek od 12.15 do 16.15 ure,
- Motvarjevci v petek od 12.00 do 16.00 ure.

1.9 Zaposleni

V PIŠK Murska Sobota je na dan 1. 1. 2025 bilo zaposlenih 24 javnih uslužbencev:

Priimek in ime	Oddelek
mag. Šek Škafar Klaudija	direktorica
Balažic Jana	čitalniški oddelek
Banfi Simona	oddelek za odrasle
Celec Metka	mladinski oddelek
Farič Nada	oddelek za odrasle
dr. Halász Albert	domoznanstvo
Horvat Janez	oddelek za odrasle
Horvat Jasna	oddelek za odrasle
Huber Jožica	nabava gradiva
Kardoš Lucija	hungarika
Končan Matej	sistemski administrator
Kreft Lidija	mladinski oddelek
Lukovnjak Suzana	oddelek za odrasle
Mihorič Aleš	oddelek za odrasle
Pavlič Andrej	domoznanstvo
Petek Stanislav	potujoča knjižnica
Podojsteršek Ivo	čitalniški oddelek
Pok Franc	upravno-tehnična služba
Radovanovič Vesna	mladinski oddelek

Sušec Ana	mladinski oddelek
Šeruga Klaudija	mladinski oddelek
Vitez Tjaša	upravno-tehnična služba
Vöröš Julijana	oddelek za odrasle
Zver Boštjan	nabava gradiva

Kadrovski načrt za leto 2025 je sestavni del programa dela PIŠK Murska Sobota za leto 2025.

1.9.1 Strokovno izpopolnjevanje zaposlenih

Strokovni delavci bodo tudi v letu 2025 skrbeli za nenehno strokovno izpopolnjevanje, nadgrajevali svoje znanje in se seznanjali z novostmi na področju knjižničarske stroke. Izobraževanja bodo potekala na ustreznih seminarjih, delavnicah, strokovnih posvetih, konferencah, tečajih in drugih oblikah usposabljanja v različnih ustanovah in knjižnicah:

- udeležba na tečajih COBISS;
- udeležba na seminarjih in delavnicah, ki jih organizirajo NUK, IZUM, ZBDS, Združenje slovenskih splošnih knjižnic ipd.;
- udeležba na posvetih OOK;
- udeležba na posvetovanjih ZBDS;
- aktivno sodelovanje v strokovnem bibliotekarskem društvu;
- vključevanje v delo strokovnih delovnih skupin Združenja slovenskih splošnih knjižnic ipd.;
- pridobivanje dodatnih znanj s področij, povezanih z dejavnostjo in poslovanjem knjižnice.

2 KNJIŽNIČNA ZBIRKA IN KNJIŽNIČNA DEJAVNOST V LETU 2025

V času od 1. 5. 2025 do 30. 6. 2025 bomo opravili popis celotnega knjižničnega gradiva.

2.1 Vrsta in obseg gradiva v knjižnični zbirki

Knjižnična zbirka predstavlja temeljno osnovo delovanja vsake knjižnice, saj z njo uresničujemo svoje poslanstvo. Zbirka je urejena po načelu univerzalne decimalne klasifikacije (UDK), kar

omogoča prost dostop do večine gradiva (okrog 70 %), predvsem pa do aktualnega in referenčnega gradiva (npr. enciklopedije, leksikoni, slovarji ipd.). Knjižnični katalog je uporabnikom dostopen s pomočjo sistema COBISS+.

Mladinski oddelek se nahaja v pritličju knjižnice, kjer je na voljo gradivo za otroke in mladostnike do 15. leta starosti. Leposlovje je razvrščeno po starostnih stopnjah po načelu prostega pristopa, strokovno oziroma poučno gradivo pa po sistemu UDK.

V prvem nadstropju knjižnice je na voljo gradivo za odrasle, prav tako v prostem pristopu. Časopisni oddelek (oz. oddelek za periodiko) je urejen po abecednem vrstnem redu naslovov. V tem nadstropju se nahaja tudi oddelek neknjižnega gradiva (zemljevidi, karte, CD-ji, DVD-ji ipd.), čitalnica s čitalniškimi mesti in računalniško opremo za dostop do elektronskih informacij. Posebej izpostavljamo tiho čitalnico za učenje in raziskovanje ter študijsko sobo t. i. »Brankovo sobo«, ki vključuje več kot 4.000 enot knjižnega in neknjižnega gradiva, donacijo pesnika, pisatelja, esejista in scenarista Branka Šömna iz leta 2005. Med gradivom je izjemno dragocena literatura o prostozidarstvu. Del tega nadstropja je tudi Romski oddelek (vzpostavljen februarja 2015), kar predstavlja posebno značilnost naše knjižnice – edine v Sloveniji, ki ima tovrsten oddelek. Oddelek je rezultat projekta *Romano Kher – Romska hiša*, izvedenega v sodelovanju z romskim društvom *Phuro Kher – Stara hiša* ter PIŠK Murska Sobota.

V slovenski bibliografski katalog je vključena tudi t. i. Kučanova zbirka, ki obsega približno 1.000 enot gradiva, podarjenega s strani prvega predsednika Republike Slovenije Milana Kučana. Del zbirke je kot stalna razstava umeščen na mladinskem oddelku, drugi del pa se nahaja v čitalniškem območju v prvem nadstropju. Izposoja tega gradiva, ki med drugim vključuje tudi zbirko *Iconotheca Valvasoriana*, je omejena na čitalnico, za izposajo na dom pa veljajo posebni pogoji.

V posebni omari z Davidovo zvezdo hranimo Judovsko zbirko, ki obsega judovske molitvenike in obredne knjige izpred druge svetovne vojne – dediščino prekmurske judovske skupnosti.

Skladiščni prostori se nahajajo v drugem nadstropju, kjer je gradivo razporejeno po UDK klasifikaciji. Poseben del skladišča je namenjen domoznanskemu gradivu, zaključenim zbirkam in vezanim serijskim publikacijam. Tudi za to gradivo skrbimo v skladu z načeli Mednarodne zveze knjižničnih združenj in ustanov (IFLA).

Za knjižnično gradivo vodimo inventarne knjige, ločeno za monografske publikacije, serijske publikacije, neknjižno gradivo, premične zbirke ter gradivo potujoče knjižnice.

2.2 E-knjižnica

V PIŠK Murska Sobota si prizadevamo uporabnikom omogočiti dostop do gradiva v fizični obliki, ki ustreza njihovim interesom in potrebam, kot tudi do gradiva v elektronski obliki. Naš cilj je zagotavljati prost dostop do sodobnih knjižničnih storitev ter obsežne virtualne zbirke gradiv z različnih znanstvenih in strokovnih področij.

V letu 2025 bomo omogočali dostop do naslednjih podatkovnih zbirk in elektronskih virov:

- dostop do podatkovnih zbirk (*Encyclopedia Britannica: Public Library Edition, Pressreader, EbscoHost*),
- dostop do e-knjig prek portala *COBISS Ela* – načrtujemo nakup 200 licenc e-knjig, kar vključuje že kupljene naslove iz osnovnega paketa ter dodatno kupljene naslove,
- dostop do drugih elektronskih virov (*dLib, Kamra, Album Slovenije, Obrazi slovenskih pokrajin, Dobreknjige.si, e-Uprava* ipd.).

Članom knjižnice bomo omogočali tudi izposajo avdio knjig v slovenskem jeziku preko mobilne aplikacije *Audibook*, namenjene pametnim telefonom in tabličnim računalnikom. V ta namen načrtujemo nakup 200 licenc. Avdio knjige bodo na voljo vsem starostnim skupinam. Vsem članom nudimo knjižnično izposajo iz Baze slovenskih filmov (BSF). Od Madžarske akademije znanosti smo brezplačno pridobili dovoljenje za dostop do različnih publikacij madžarskih založnikov v madžarskem in tujih jezikih, namenjen članom naše knjižnice. Dostop bo omogočen prek naše spletne strani. V čitalnici je na razpolago elektronski dostop do časnika *Večer*.

2.3 Nabava gradiva in strokovna obdelava

PIŠK Murska Sobota knjižnično gradivo pridobiva na več načinov: z nakupi, darovi, zamenjavami, lastnimi izdajami in obveznim izvodom, ki ga prejema kot osrednja območna knjižnica za pomursko regijo. Najpomembnejši način izgradnje knjižnične zbirke ostaja nakup. Tudi v prihodnje bomo pri letnem dopolnjevanju zbirke sledili informacijskim, izobraževalnim, raziskovalnim in kulturnim potrebam lokalne skupnosti. Z nakupom knjižničnega gradiva v letu 2025 si bomo prizadevali oblikovati aktualno, kakovostno in raznovrstno knjižnično zbirko, saj

je prav ta temelj delovanja knjižnice ter odraz kulturne ravni lokalne skupnosti in družbe nasploh.

Nabava gradiva bo potekala v skladu z zakonskimi določili in strokovnimi smernicami, ki urejajo pogoje za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Načrtom nakupa knjižničnega gradiva za leto 2025, Pogodbo o sofinanciranju in izvedbi nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah, sklenjeno z Ministrstvom za kulturo, ter na osnovi namensko pridobljenih sredstev 12 občin.

Knjižnično zbirko bomo dopolnjevali s knjižnim in neknjižnim gradivom. Za otroke in mladino načrtujemo 30 % naslovov v letnem nakupu. Referenčno gradivo bomo dopolnjevali v obsegu do 10 % celotne knjižnične zbirke. Domoznansko gradivo bomo še naprej pridobivali zlasti z darovi in s ponudbo antikvariatov.

Glede na število prebivalcev (54.944) načrtujemo nakup 13.736 enot knjižničnega gradiva po povprečni ceni 29 € (prirast 250 enot na 1.000 prebivalcev). Sredstva za nakup gradiva naj bi zagotavljale občine in Ministrstvo za kulturo, vendar dosedanja praksa žal kaže, da vsi obveznosti ne izpolnjujejo v celoti. Gradivo bomo zato nabavljali v obsegu, ki ga bodo dopuščala razpoložljiva namenska sredstva.

Z načrtovanim nakupom bomo prispevali h kakovostni in uravnoteženi zbirki, spodbujali razvoj bralne in informacijske pismenosti ter si prizadevali zagotoviti enak dostop do gradiva vsem prebivalcem, za katere PIŠK Murska Sobota izvaja knjižnično javno službo.

Vso pridobljeno gradivo bo strokovno obdelano in čim prej dostopno uporabnikom. Nadaljevali bomo tudi z obdelavo člankov, sestavnih delov, raziskovalnih in diplomskih nalog, magistrskih del ter doktorskih disertacij.

Pri letnem dopolnjevanju zbirke bomo sledili informacijskim, izobraževalnim, raziskovalnim in kulturnim potrebam lokalnega okolja.

Za zadovoljevanje informacijskih potreb občanov bomo nabavljali:

- splošno informativno periodiko,
- gradivo z informacijami javnega značaja,
- gradivo z informacijami, ki pomagajo pri organizaciji vsakdanjega življenja in podpirajo participacijo v demokratičnih procesih.

Za zadovoljevanje izobraževalnih potreb bomo zagotavljali:

- gradivo različnih strok in znanstvenih disciplin na različnih ravneh zahtevnosti in medijih (knjige, periodika, neknjižno gradivo); zbirko bomo dopolnjevali tudi s tujimi izdajami, kjer domača ponudba ni zadostna,
- poučno-vzgojno gradivo za mlade, od osnov do podpore pri šolskih in obšolskih dejavnostih,
- poljudnoznanstveno, strokovno in znanstveno gradivo za študente in vse študirajoče,
- gradivo za permanentno izobraževanje in pridobivanje novih znanj o tehnologijah in medijih,
- gradivo za izobraževanje v okviru hobijev, prostočasnih dejavnosti in osebnih interesov,
- gradivo za osebno rast in razreševanje osebnih težav otrok, mladih in starejših uporabnikov.

Za zadovoljevanje raziskovalnih potreb bomo:

- omogočali raziskovanje zgodovine, kulturnih korenin in sodobnosti lokalnega okolja z zbiranjem vseh vrst domoznanskega gradiva in razvojem domoznanskih zbirk,
- sodelovali z osnovnimi in srednjimi šolami pri raziskovalnem delu mladih, zagotavljali vire ter zbirali in hranili njihove naloge,
- podpirali raziskovalno delo študentov z ustreznim strokovnim gradivom in hranili diplomske ter seminarske naloge,
- nadaljevali z dopolnjevanjem zbirke disertacij pomurskih doktorjev znanosti.

Za zadovoljevanje kulturnih potreb bomo:

- razvijali kakovostne zbirke leposlovnega gradiva za vse starosti in okuse,
- nabavljali kakovostne glasbene in govorne posnetke ter igrane filme,
- izbirali strokovno in znanstveno literaturo s področja umetnosti,
- dopolnjevali likovno zbirko z umetniškimi deli iz Pomurja in Porabja,
- zagotavljali strokovno periodiko s področja kulture in umetnosti.

2.3.1 Nakup gradiva za potrebe madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti

V skladu z 25. členom Zakona o knjižničarstvu splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih zagotavljajo tudi knjižnično dejavnost, namenjeno pripadnikom italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti. V PIŠK Murska Sobota že vrsto let namenjamo posebno pozornost razvoju in nadgradnji knjižnične zbirke v madžarskem jeziku, s ciljem zagotavljanja kakovostne in raznolike ponudbe tako v osrednji knjižnici kot v sklopu premičnih zbirk na narodnostno mešanih območjih.

Z rednim in dodatnim nakupom knjižničnega gradiva v madžarskem jeziku si bo PIŠK Murska Sobota v letu 2025 prizadevala za:

- oblikovanje kakovostne knjižnične zbirke, informacijskih virov in knjižničnih storitev, ki bodo zadostile raznovrstnim potrebam pripadnikov madžarske narodne skupnosti;
- zagotavljanje dostopnosti kakovostnih knjižničnih storitev;
- razvoj in širjenje bralne kulture ter krepitev bralne in informacijske pismenosti;
- ohranjanje in utrjevanje jezika madžarske narodne skupnosti;
- podporo kulturnemu in umetniškemu izražanju v jeziku manjšine.

Na območju, ki ga pokriva knjižnica, živijo tudi pripadniki romske skupnosti, v neposredni bližini pa se nahaja več romskih naselij. Knjižnica bo v letu 2025 zbirko gradiva v romskem jeziku ustrezno dopolnjevala z izborom raznovrstnih vsebin: knjig, avdiovizualnega gradiva ter izbranimi naslovi tekočega periodičnega tiska. S tem bomo prispevali k nadaljnjemu razvoju in bogatitvi knjižnične zbirke, ki jo od leta 2015 načrtno razvijamo v sklopu romskega oddelka.

2.3.2 Nakup gradiva za potrebe Slovencev v zamejstvu

V skladu s 26. členom Zakona o knjižničarstvu splošne knjižnice, ki pokrivajo obmejna območja, zagotavljajo dostop do knjižničnega gradiva tudi Slovincem v zamejstvu. To izvajajo tako, da jim omogočajo izposajo, v sodelovanju z osrednjimi knjižnicami Slovencev v zamejstvu za njihove potrebe izvajajo nakup gradiva v Sloveniji ter prispevajo k razvoju knjižnic slovenske manjšine v sosednjih državah.

PIŠK Murska Sobota tako tudi v letu 2025 načrtuje nakup gradiva, namenjenega Slovincem v Porabju. Nekateri zamejski Slovenci sicer obiskujejo knjižnico v Murski Soboti, večina pa do gradiva dostopa na bibliobusu. Prav zato bomo poskrbeli, da bo ustrezno gradivo zanje dostopno tudi na bibliobusu.

2.3.3 Nakup gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami

Knjižnica si v letu 2025 še naprej prizadeva za lažje vključevanje v družbo uporabnikov s posebnimi potrebami, pri čemer ostaja v ospredju zagotavljanje ustreznega knjižničnega gradiva. V ta namen je na mladinskem oddelku od leta 2017 vzpostavljena posebej označena in lahko dostopna polica *Lahko branje*, namenjena vsem osebam, ki težje berejo ali razumejo običajna besedila, kakor tudi tistim, ki zaradi različnih oblik oviranosti potrebujejo lahko berljive informacije in publikacije. Prav tako si bomo prizadevali, da polica z lahkim branjem dobi ustrezne piktograme (npr. piktogram za večji tisk, znakovni jezik, brajico, zvočne knjige, itd).

Že leta 2017 smo v sodelovanju z Varstveno-delovnim centrom Murska Sobota pristopili k projektu *Bralne vezi*, ki smo ga z leti nadgradili z uvedbo *Karolinine bralne značke*. V vseh teh letih je k projektu pristopilo še šest socialno – varstvenih ustanov. V letu 2024 smo program dopolnili z ustreznim izborom knjižničnega gradiva, ta razvoj pa bomo nadaljevali tudi v letu 2025, s ciljem še večje dostopnosti kakovostnih vsebin in krepitev bralne pismenosti med uporabniki s posebnimi potrebami.

2.4 Izposoja

Za povečanje izposoje gradiva, ki je vezana na članstvo, si bomo prizadevali oblikovati kakovostno in aktualno knjižnično zbirko ter promovirati gradivo v različnih oblikah, kot so literarni večeri, tematske razstave gradiva, predstavitve na spletni strani knjižnice ipd. Članom bomo zagotavljali tudi dostop do elektronskih virov (npr. e-knjige – COBISS Ela idr.) ter podatkovnih zbirk (Encyclopedia Britannica: Public Library Edition, PressReader, EBSCOhost), do katerih bodo lahko dostopali tudi od doma oziroma izven knjižničnih prostorov.

Uporabnikom knjižnice, ki sodijo med ranljive skupine (nosečnice, invalidi, starejši od 65 let, bolniki s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi), bomo omogočili dostavo knjižničnega gradiva na dom.

2.4.1 Medknjižnična izposoja

Medknjižnična izposoja je storitev, ki uporabnikom zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva (predvsem strokovnega in študijskega), ki ni na voljo v knjižnici PIŠK Murska Sobota ali pa je trenutno izposojeno. Hkrati knjižnični materiali iz naših zbirk posredujemo tudi drugim knjižnicam v Sloveniji.

V sklopu programa posebnih nalog osrednje območne knjižnice (OOK), in na podlagi konzorcijske pogodbe med OOK in Pošto Slovenije, je medknjižnična izposoja za uporabnike splošnih knjižnic Pomurskega območja brezplačna. Za vse ostale uporabnike pa gre za plačljivo storitev, ki se obračunava v skladu z veljavnim cenikom PIŠK Murska Sobota.

2.5 Mentorstvo

Kot v preteklih letih bomo tudi v letu 2025 po potrebi zagotavljali strokovno mentorstvo:

- dijakom srednjih šol in študentom bibliotekarstva, katerim bomo omogočili opravljanje obvezne šolske prakse,
- posameznikom, ki se pripravljajo na strokovni bibliotekarski izpit,
- osebam, ki bodo v naši ustanovi vključene v program javnih del ali bodo opravljale delo v splošno korist.

2.6 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture za otroke, knjižnične vzgoje in informacijskega opismenjevanja

- izvedba pravljicnih ur in ustvarjalnih delavnic za otroke, stare od 4. leta dalje,
- pravljicne ure v vrtcih in osnovnih šolah na območju Mestne občine Murska Sobota,

- pravljíčne ure v vrtcih v Občini Beltinci,
- izvedba pravljíc in ustvarjalnih delavnic za otroke, starše in stare starše z namenom medgeneracijskega povezovanja,
- program Babice in dedki pripovedujejo kot del medgeneracijskega sodelovanja,
- organizacija Grajskega pravljíčnega večera,
- izvedba pravljíčnih počitniških ur z ustvarjalnimi delavnicami,
- sodelovanje na Družinskem pikniku Mestne občine Murska Sobota,
- decembrske pravljíčne ure ob drsališču na Trgu zmage,
- izvedba pravljíčnih ur in ustvarjalnih delavnic v mestnem parku v okviru projekta Igrivi park,
- sodelovanje z Društvom prijateljev mladine Murska Sobota ob Tednu otroka – pravljíčne ure v mestnem parku,
- decembrsko sodelovanje z DPM MS – pravljíce v medgeneracijskem centru MenSana,
- sodelovanje s slovenskima društvoma Lipa Prijedor in Triglav Banja Luka – učenci in dijaki,
- pravljíčne ure v vrtcih drugih občin,
- izvedba bralne značke Jaz pa berem,
- aktivnosti ob slovenskih dnevih kulture in knjige, in sicer ob:
 - Slovenskem kulturnem prazniku (februar),
 - Mednarodnem dnevu knjig za otroke in Slovenskih dnevih knjige (april),
 - Tednu vseživljenjskega učenja (maj),
 - Dnevih evropske in kulturne dediščine (DEKD in TKD, september–oktober),
 - Dnevu slovenskih splošnih knjižnic (november),
 - prireditvi Ta veseli dan kulture (december),
- organizacija različnih prireditev za otroke ob posebnih priložnostih.

2.7 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja in razvijanje bralne kulture za osnovnošolce in srednješolce

- Bibliopedagoške ure – redno sodelovanje z vsemi osnovnimi in srednjimi šolami v Pomurju z izvajanjem bibliopedagoških vsebin, prilagojenih starosti in interesom učencev ter dijakov.
- Rastem s knjigo za OŠ in SŠ – vključevanje v nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture z obiski knjižnice, predstavitvijo avtorjev ter podelitvijo izbranih knjig sedmošolcem in dijakom 1. letnikov.
- Noč v objemu ljudskega izročila – nočna prireditve z branjem ljudskih pripovedk in pesmi ter predstavitvijo kulturne dediščine v sodelovanju z lokalnimi ustvarjalci in folklornimi skupinami ter spanjem v knjižnici.
- Noč z Andersenom – sodelovanje v mednarodni pobudi z nočnim branjem Andersenovih in drugih pravljličnih zgodb, ustvarjalnimi delavnicami ter spanjem v knjižnici.
- #športajmoinberimo – sodelovanje v nacionalnem medresorskem programu za spodbujanje branja med mladimi športniki in športnicami s ciljem povezovanja telesne dejavnosti z bralno kulturo.
- Bralnice pod slamnikom – vključevanje v program promocije branja z literarnimi dogodki, bralnimi srečanji in delavnicami za otroke in mladino v sodelovanju z Založbo Miš.
- Sodelovanje s slovenskima društvoma Lipa Prijedor in Triglav Banja Luka – potekalo bo v obliki izmenjav, skupnih kulturnih dogodkov ter bralno-literarnih vsebin. V sodelovanju z učenci in dijaki slovenskega rodu iz Bosne in Hercegovine bomo pripravljali pravljlične večere, literarne nastope, ustvarjalne delavnice in srečanja z literati iz Slovenije, s čimer bomo spodbujali ohranjanje slovenskega jezika in kulturne identitete v zamejstvu ter gradili vezi med slovenskimi skupnostmi doma in po svetu.
- Angleški bralni klub za osnovnošolce (9–13 let) – namenjen razvijanju bralnih kompetenc in konverzacijskih sposobnosti.
- Po angleško za najmlajše (4–9 let) – srečanja ob knjigi in prvi koraki sporazumevanja v angleškem jeziku.

- Predstavitev razstav – organizacija in postavitve razstav v knjižnici, povezanih z aktualnimi kulturnimi, zgodovinskimi in družbenimi temami.
- Priprava priložnostnih razstav – oblikovanje razstav ob posebnih priložnostih (npr. obletnicah, literarnih dnevih, pomembnih dogodkih) ter izvedba drugih spremljevalnih aktivnosti, ki bogatijo program knjižnice.

2.8 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture, knjižnične vzgoje in informacijskega opismenjevanja za uporabnike s posebnimi potrebami

- Bralna značka lahkega branja (Karolinina bralna značka) – nadaljevanje izvajanja bralne značke, prilagojene uporabnikom s posebnimi potrebami, z izborom lahkega bralnega gradiva in vključujočim pristopom k motiviranju bralcev.
- Bralne ure v VDC in drugih socialno-varstvenimi ustanovami – redne bralne ure za uporabnike z izborom vsebin, ki spodbujajo razumevanje, diskusijo in osebno izražanje. Mesečna srečanja in pogovori o prebranih knjigah – strukturirana srečanja, kjer se udeleženci pogovarjajo o izbranem gradivu, razvijajo bralne veščine, izražajo mnenja in delijo osebne poglede na vsebino.
- Literarna srečanja v Domu starejših v Rakičanu in Centru za starejše v Murski Soboti – povezovanje knjižnične dejavnosti z lokalnim okoljem preko obiskov in bralnih dogodkov za starejše, ki vključujejo branje izbranih literarnih del, pogovore in druženje.

2.9 Dejavnosti in prireditve za spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture, knjižnične vzgoje in informacijskega opismenjevanja za odrasle

Skozi celotno leto si bomo prizadevali za sprotno izobraževanje odraslih za delo s sistemom COBISS-OPAC, ki uporabnikom omogoča kakovostno in natančno iskanje knjižničnega gradiva. Poleg tega bomo pripravili širok in vsebinsko bogat nabor prireditev in razstav, ki predstavljajo pomemben in nepogrešljiv del knjižnične dejavnosti:

- zanimiva predavanja, ki bodo vsebinsko zelo raznolika – od humanističnih in družboslovnih do naravoslovnih in tehničnih področij,
- potopisna predavanja,
- literarni večeri s predstavitvijo knjig različnih žanrov,
- Bralni klub Tanje Pirš,
- Bralna značka za odrasle,
- Noč knjige,
- priložnostne razstave, kot na primer razstave ob pomembnih obletnicah rojstev in smrti slovenskih (zlasti prekmurskih) literatov, ob podelitvah pomembnih literarnih nagrad ter druge aktualne razstave – predvsem ob dogodkih, povezanih s književnostjo (npr. nagrade Fabula, Kresnik, Veronika, Vilenica, nagrade ob Slovenskem knjižnem sejmu idr.),
- Pravljični večer za odrasle,
- Obujamo dediščino – pravljčni večeri za odrasle v Porabju,
- Obujamo dediščino – pravljčni večeri za odrasle v Banja Luki in Prijedoru,
- Teden vseživljenjskega učenja,
- Teden slovenskih splošnih knjižnic,
- Ta veseli dan kulture,
- dejavnosti ob Evropskih dnevih judovske kulture,
- literarno-glasbeni večeri na prostem: Knjižnica pod zvezdami v Beltincih (september), Knjižnica pod zvezdami na grajskem dvorišču v Murški Soboti (julij), Dnevi poezije in vina na grajskem dvorišču v Murški Soboti (avgust),
- pregledne razstave, vezane na obletnice, ter druge razstave, posvečene pesnikom in pisateljem.

2.10 Dejavnosti potujoče knjižnice

Bibliobus se redno ustavlja v 12 občinah na 73 postajališčih. Glede na želje uporabnikov in stopnjo obiskanosti bomo postajališča po potrebi dopolnjevali oziroma prilagajali. Na bibliobusu bomo skrbeli za aktualnost in kakovost knjižnične zbirke, s čimer bomo sledili interesom in potrebam vseh generacij uporabnikov.

V sklopu oddelka potujoče knjižnice bomo izvajali naslednje dejavnosti in storitve:

- obiski predšolskih otrok, osnovnošolcev in odraslih uporabnikov,
- vodeni ogledi bibliobusa, tudi izven postajališč,
- nudenje strokovne pomoči uporabnikom pri izbiri gradiva in iskanju informacij,
- bibliopedagoške urice s pravljico na bibliobusu,
- pravljичne ure s pomočjo kamišibaja,
- literarne ure na Radiu Monošter in Pomurskem madžarskem radiu,
- pravljичne ure na Radiu Monošter za otroke,
- sodelovanje z ostalimi oddelki knjižnice,
- promocijski obiski vrtcev v občinah, kjer bibliobus nima postajališč,
- sodelovanje z osnovnimi šolami, vrtci in krajevnimi skupnostmi na območjih, kjer se bibliobus redno ustavlja,
- izvajanje Slovenske bralne značke potujoče knjižnice v Porabju,
- izvedba projekta Poletno literarno potovanje ter drugih sorodnih dejavnosti.

2.11 Dejavnosti in prireditve za predstavljanje domoznanske dejavnosti in domoznanskih zbirk

Domoznansko dejavnost bomo v letu 2025 skušali približati čim širšemu krogu uporabnikov z raznolikimi vsebinami in storitvami, kot so:

- poletna domoznanska bralna značka *Zakladnice*,
- domoznanski večeri,
- akademski večeri,
- nadaljevanje izdajanja strokovno-poljudne revije za zgodovino in literaturo Prekmuriana,
- predstavitve knjig z domoznansko vsebino (literarni večeri, pogovori),
- bibliopedagoške ure,
- znanstveno-raziskovalno delo (na osnovi domoznanske zbirke knjižnice),
- publicistično delo,
- različne razstave.

2.11.1 Načrt digitalizacije domoznanskega gradiva

Načrtujemo nadaljevanje že začetih dejavnosti iz preteklih let, obenem pa bomo uvedli tudi nekatere nove. Kot posebnost našega okolja vključujemo raritete iz naše domoznanske zbirke, ki jih obravnavamo kot pomemben del pisne kulturne dediščine širšega območja.

Vse načrtovane vsebine imajo vrednost posebnega segmenta pisne kulturne dediščine, zato si prizadevamo zagotoviti njihovo dostopnost v digitalni obliki. Ob tem pa enako pomembno pozornost namenjamo digitalnemu arhiviranju te dediščine. Projekte digitalizacije oblikujemo v skladu s potrebami uporabnikov, ki pogosto posegajo po tiskanih izdajah v iskanju raznovrstnih informacij. Digitalna oblika z oddaljenim dostopom bo njihovo delo bistveno olajšala, hkrati pa bodo knjižnični izvodi manj izpostavljeni obrabi in morebitnim poškodbam.

Načrtujemo digitalizacijo naslednjega gradiva:

- časnika *Vestnik*,
- časnika *Pén: Vestnikov mesečnik*.

3 SODELOVANJE, PROMOCIJA IN PROJEKTI

3.1 Sodelovanje

S povezovanjem in sodelovanjem z različnimi partnerji si bomo prizadevali obogatiti naše vsebine, storitve in projekte, saj so tovrstna sodelovanja pomembna pridobitev tako za posameznika kot za lokalno skupnost in družbo kot celoto. V letu 2025 bomo sodelovali:

- z ustanoviteljicami in občinami pogodbenimi partnericami,
- z Narodno in univerzitetno knjižnico (NUK) in IZUM-om,
- z osrednjimi območnimi knjižnicami pri izvajanju nalog območnosti, projektih, v delovnih skupinah ipd.,
- s splošnimi knjižnicami na območju,
- z izobraževalnimi organizacijami,

- z Ministrstvom za kulturo, Uradom RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Javno agencijo za knjigo (JAK) in drugimi,
- z Zvezo Slovencev na Madžarskem in Generalnim konzulatom RS v Monoštru,
- z Bralno značko Slovenije,
- s sorodnimi kulturnimi ustanovami, različnimi društvi, zavodi, ustanovami, podjetji in skupnostmi v lokalnem okolju (vrtci, osnovne in srednje šole, Pomurski muzej Murska Sobota, Pokrajinski arhiv Maribor, Galerija Murska Sobota, Ljudska univerza Murska Sobota, Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, Zavod za turizem, kulturo in šport Beltinci, Pomurska akademsko znanstvena unija, Argo, Pomurska izobraževalna fundacija, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, Klub prekmurskih študentov, Društvo bibliotekarjev Pomurja, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Društvo prijateljev mladine Murska Sobota, Prekmursko društvo general Maister Murska Sobota, MIKK idr.),
- z organizacijami, ki na območju združujejo različne skupine uporabnikov s posebnimi potrebami, kot so: nacionalno združenje za kakovost življenja Ozara, društvo za socialno vključenost Mozaik, Pribinovina, OŠ IV Murska Sobota (šola za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami), Varstveno delovni center Murska Sobota, Center Naprej – osebe s pridobljeno možgansko poškodbo, CS Hodoš, Zavod Sonček Murska Sobota, VDC Želva, Zavod Vitica ter Zveza prijateljev mladine Slovenije,
- z založbami in knjigarnami,
- z lokalnimi mediji ter
- s posamezniki, ki podpirajo knjižnično dejavnost.

3.2 Promocija

Za predstavitev knjižnice ter približanje njenih dejavnosti in storitev si bomo prizadevali predvsem z naslednjimi oblikami promocije:

- objavami na multimedijem stojalu, spletni strani knjižnice, družbenih omrežjih, v lokalnih medijih ter z oglaševanjem in promocijskim gradivom,
- mesečnimi napovedniki prireditev,

- pošiljanjem sporočil za medije medijskim hišam,
- e-obveščanjem,
- mesečnimi predstavitvami mladinske in odrasle literature na radiu Murški val,
- bralnimi priporočilnimi seznamami,
- obvestili za uporabnike, vabili in plakati,
- promocijskim materialom (letaki, zgibanke),
- dogodki in prireditvami ob Tednu splošnih knjižnic, Ta veseli dan kulture, Noč knjige ter vseh drugih prireditvah, kjer sta v ospredju knjiga in knjižnica,
- sodelovanjem pri različnih projektih (Dobreknjige.si, Obrazi slovenskih pokrajin, Kamra, dLib.si, Knjižnice.si),
- vključevanjem bralnih priporočilnih seznamov,
- pripravo poslovnega poročila,
- izborom in pripravo odpisanih knjig za knjižno stojnico z brezplačno ponudbo knjig ob različnih priložnostih ipd.

3.3 Projekti

V letu 2025 bomo izvajali in nadgrajevali lastne projekte ter aktivno sodelovali pri projektih in vsebinah nacionalnega pomena.

Lastni projekti:

- Bralna značka za otroke *Jaz pa berem* (za otroke od 4. do 10. leta),
- Lahko branje – *Karolinina bralna značka*,
- *Babice in dedki pripovedujejo* – projekt medgeneracijskega sodelovanja,
- *Grajski pravljичni večer*,
- *Bralna značka za odrasle*,
- *Slovenska bralna značka* potujoče knjižnice v Porabju,
- *Bralni klub Tanje Pirš*,
- Raziskovalno delo – *Ljudje, ki so spreminjali Porabje: Avgust Pavel*,
- Raziskovalno delo – *Knjigovezci Balogh*,
- Poletna domoznanska bralna značka *Zakladnice*,

- *Prekmuriana* – strokovno-poljudna revija za zgodovino in literaturo,
- *Domoznanski večeri*,
- *Akademski večeri*,
- *Knjižnica pod zvezdami*,
- *Obujamo dediščino* – pravljčni večeri za odrasle v Porabju,
- *Obujamo dediščino* – pravljčni večeri za odrasle v BIH,
- *Noč z Andersenom*,
- *Noč v objemu ljudskega izročila*.

Drugi projekti, pri katerih bomo sodelovali:

- *Rastem s knjigo*,
- *Kamra* (regijsko uredništvo in vnos vsebin),
- *Dobreknjige.si* (regijsko uredništvo in vnos vsebin),
- *Obrazi slovenskih pokrajin* (regijsko uredništvo, pregled, urejanje in vnos novih vsebin),
- *Knjižnice.si* – portal slovenskih splošnih knjižnic (regijsko uredništvo),
- *Pravljčni večeri za odrasle*,
- *#športajmoinberimo* – nacionalni medresorski program za spodbujanje branja med mladimi športniki in športnicami,
- *Bralnice pod slamnikom*,
- *Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine 2025*,
- *dLib.si* (dodajanje digitaliziranega gradiva).

4 OBMOČNOST - IZVAJANJE POSEBNIH NALOG OSREDNJE OBMOČNE KNJIŽNICE

Sestavni del letnega programa dela in finančnega načrta knjižnice za leto 2025 je tudi Program dela in finančni načrt za izvajanje posebnih nalog osrednje območne splošne knjižnice za leto 2025, ki ga je potrdil Svet knjižnice na 5. redni seji dne 26. 2. 2025.

4.1 Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij

Povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva bomo zagotavljali z obveznim izvodom, domoznansko gradivo pa še dodatno z nakupi in darovi. Vse gradivo bo strokovno bibliografsko obdelano, opremljeno in dostopno uporabnikom. Knjižnice na območju bomo o pridobljenem gradivu redno obveščali.

Načrtujemo podaljšanje naročnine na podatkovno zbirko *PressReader*, poleg tega pa še omogočanje dostopa do podatkovne baze *Encyclopedia Britannica: Public Library Edition*, kar bomo promovirali prek različnih komunikacijskih kanalov.

V letu 2022 so uporabniki z našega območja opravili 5.368 vpogledov v podatkovno zbirko *PressReader*, v letu 2023 pa 7.070 vpogledov, v letu 2024 pa 6.102 vpogledov. Dostop do baze *Encyclopedia Britannica: Public Library Edition* omogočamo od leta 2023. V letu 2023 je bilo zabeleženih 4.545 prijav, v letu 2024 pa že kar 13.403 prijav.

4.2 Strokovna pomoč knjižnicam območja

Knjižnicam na območju bomo v letu 2025 nudili strokovno pomoč pri soočanju s knjižničarskimi izzivi in reševanju problemov, svetovali bomo na področju bibliografske obdelave domoznanskega gradiva in uporabe informacijske tehnologije. Prizadevali si bomo za prenos primerov dobrih praks in okrepili medsebojno sodelovanje z izvajanjem skupnih projektov, kot so domoznanska bralna značka *Zakladnice*, *Karolinina bralna značka* ter *Babice in dedki pripovedujejo*. Nadaljevali bomo z nudenjem pomoči pri vključevanju v projekte osrednjih območnih knjižnic (OOK) in druge strokovne vsebine, s čimer bomo prispevali k zmanjševanju razlik v razvoju knjižnične dejavnosti med posameznimi knjižnicami. Sodelovali bomo tudi z NUK in drugimi slovenskimi osrednjimi območnimi knjižnicami pri skupnih projektih in storitvah. Udeleževali se bomo sestankov in delavnic območne koordinacije ter sodelovali v delovnih skupinah, aktivu direktorjev OOK in drugih oblikah strokovnega povezovanja.

Koordinacijo projektov in razvoj bibliopedagoških dejavnosti bomo nudili tudi šolskim knjižnicam. Posebno pozornost bomo posvetili razvoju knjižničnih storitev za ranljive skupine uporabnikov na območju OOK. Nadaljevali bomo z izvajanjem že utečenih lastnih projektov in

si hkrati prizadevali za razvoj novih, ki bodo dodatno bogatili ponudbo in kakovost knjižničnih storitev na našem območju.

4.3 Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

Skrbeli bomo za usklajeno koordinacijo zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva. Knjižnicam na območju bomo svetovali glede spremljanja založniške produkcije, po potrebi organizirali strokovna srečanja domoznancev in jim nudili strokovno pomoč pri bibliografski obdelavi domoznanskega knjižničnega gradiva. Informirali bomo zavezance za obvezni izvod, podatke o zavezancih pa bomo posredovali nacionalni knjižnici. Izvajali bomo normativno kontrolo.

Uporabnike bomo seznanjali z domoznanskimi zbirkami, ki so dostopne v sorodnih kulturnih ustanovah na območju območne knjižnične mreže (OOK). Nadaljevali bomo z digitalizacijo regijsko pomembnega knjižničnega gradiva, pri čemer bomo nadaljevali že začete aktivnosti in skrbeli za nove projekte digitalizacije. Digitalizirano gradivo bo dostopno na spletnem portalu dLib.si.

4.4 Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

Izločeno knjižnično gradivo s svojega območja OOK bomo usmerjali v skladu z zakonskimi določili in strokovnimi priporočili, kar bo prispevalo k aktualni in kakovostni izgradnji knjižnične zbirke za celotno območje OOK.

5 OBMEJNOST, NARODNA IN ROMSKA SKUPNOST

5.1 Dejavnosti splošne knjižnice na obmejnem območju – Slovensko Porabje

Sestavni del letnega programa dela in finančnega načrta knjižnice za leto 2025 je tudi Program dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih za leto 2025, ki ga je potrdil Svet knjižnice na 5. redni seji dne 26. 2. 2025.

Za osrednjo knjižnico Slovencev v zamejstvu se upošteva Zveza Slovencev na Madžarskem (ustanovljena leta 1990) s sedežem v Monoštru, saj osrednje knjižnice Slovencev na Madžarskem sicer ni. V letu 2025 si bomo prizadevali za:

- zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva, informacij in storitev pripadnikom slovenske narodne skupnosti na obmejnem območju (bibliobus, e-knjige, zvočne knjige, podatkovne zbirke, dostop do Baze slovenskih filmov),
- spodbujanje bralne kulture in informacijske pismenosti za Slovence v zamejstvu – z bralnimi projekti bomo spodbujali branje v slovenskem jeziku ter širili, dvigovali in razvijali bralno kulturo in pismenost v slovenskem jeziku; skrbeli bomo za ohranjanje slovenskega jezika (pravljичne ure, Slovenska bralna značka potujoče knjižnice PIŠK Murska Sobota),
- spodbujanje k branju v slovenskem jeziku, medsebojnemu izmenjavanju knjig in prizadevanje za razvoj temeljnih bralnih zmožnosti (Slovenska polica), razvoj storitev za približevanje, oživljanje in ohranjanje kulturne dediščine (Obujamo dediščino: pravljичnimi večeri za odrasle,
- aktivno strokovno sodelovanje pri dejavnostih knjižnic na obmejnih območjih – promocija branja e-knjig v slovenskem jeziku in dostop do podatkovnih zbirk; krepitev sodelovanja in izmenjava dobrih praks z obmejnimi in zamejskimi knjižnicami; usklajevanje dela z obmejnimi knjižnicami (sestanki, koordinacija, priprava skupne strategije razvoja delovanja splošnih knjižnic na obmejnih območjih) in Zvezo Slovencev na Madžarskem.

5.2 Dejavnosti za pripadnike madžarske narodne skupnosti

Sestavni del letnega programa dela in finančnega načrta knjižnice za leto 2025 je tudi Program dejavnosti splošne knjižnice za pripadnike narodne skupnosti za leto 2025, ki ga je potrdil Svet knjižnice na 5. redni seji dne 26. 2. 2025.

Poleg dodatnega nakupa knjižničnega gradiva in informacijskih virov, strokovne obdelave gradiva za potrebe madžarske narodne skupnosti, izposoje gradiva v premičnih zbirkah ter

zagotavljanja komuniciranja v jeziku narodne skupnosti, načrtujemo v letu 2025 tudi dejavnosti za razvoj in širjenje bralne kulture ter informacijsko opismenjevanje uporabnikov, pripadnikov narodne skupnosti, in sicer:

- Izposoja gradiva v premičnih zbirkah v krajih Hodoš, Domanjševci, Prosenjakovci in Motvarjevci.
- Obisk pripadnikov madžarske narodne skupnosti z bibliobusom po t. i. »madžarski progi« vsaka dva tedna.
- Knjižni bazar v sodelovanju s Knjižnico – Kulturnim centrom Lendava, predvidoma v Dobrovniku in Motvarjevcih.
- Priprava tradicionalnih jedi na podlagi literature iz knjižnice, predvidoma v Domanjševcih in na Hodošu, v sodelovanju z Madžarsko narodno samoupravno skupnostjo Občine Šalovci in Občine Hodoš.
- Predstavitve knjige avtorice dr. Zágorec-Csuka Judit: *Ábécés gyermekversek 40 betűre (Abecedne otroške pesmi za 40 črk)*, v sodelovanju z Zavodom za kulturo madžarske narodnosti in Dvojezično osnovno šolo Prosenjakovci.
- Predstavitve knjige avtorja in zgodovinarja Petra Šooša: *A leventemozgalom a Muravidéken (Leventsko (mladinska domoljubna organizacija) gibanje v Prekmurju)*, v sodelovanju z Zavodom za kulturo madžarske narodnosti, predvidoma v Dobrovniku in Motvarjevcih.
- Večeri kviza v sodelovanju s Pomurskim madžarskim mladinskim društvom in Društvom mladih Dobrovnik.
- Filmski večeri (film po knjižni predlogi) v sodelovanju s Pomurskim madžarskim mladinskim društvom in Društvom mladih Dobrovnik.

Druge dejavnosti za pripadnike madžarske narodne skupnosti:

- mednarodna izmenjava gradiva s knjižnicami iz Szombathelya in Budimpešte,
- bibliopedagoške ure,
- strokovno in kulturno sodelovanje z madžarskimi sorodnimi kulturnimi ustanovami (knjižnice, arhivi, muzeji),
- strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje za delo s pripadniki narodne skupnosti,
- strokovna obdelava knjižničnega gradiva v jeziku narodne skupnosti,

- urejanje madžarskega fonda in skrb za kakovostno zbirko,
- pomoč šolskim knjižnicam pri uporabi knjižničnega informacijskega sistema COBISS,
- promocija knjižničnih storitev v obliki drobnega tiska (dvojezični letaki, zgibanke) in drugo.
- promocija knjižničnih storitev v slovenščini in madžarščini na posebni Facebook strani *Hungarika/Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota*.
- kreiranje zapisov za spletni biografski leksikon *Obrazi slovenskih pokrajin*.
- sodelovanje z lokalnimi mediji, kot so MMR, Murski val, Népújság, Studio madžarskih programov v namen ozaveščanja uporabnikov z aktualnimi dogodki knjižnice,
- digitalizacija gradiva, ki je kulturna dediščina: PIŠK Murska Sobota hrani dragoceno domoznansko gradivo v madžarskem jeziku, ki je dostopno v prostorih knjižnice in vzajemnem katalogu nacionalnega bibliografskega sistema. Zaradi lažje dostopnosti na spletu – dostopnost na daljavo – in zaradi varovanja gradiva načrtujemo digitalizacijo periodičnega tiska in objavo na spletnem mestu dLib: - GÖCSEJI ŐRSZEM, Letnik 1, 36 strani - SABADSÁG, Letniki 1 in 2, pribl. 425 strani - NÉPÚJSÁG, Letniki 3 in 4, pribl. 244 strani.

5.3 Dejavnosti za pripadnike romske skupnosti

Za pripadnike romske skupnosti v letu 2025 načrtujemo naslednje dejavnosti:

- pravljичne ure, namenjene spodbujanju bralne pismenosti in zgodnjemu stiku z jezikom skozi pripovedovanje in poslušanje pravljic.
- knjižnično vzgojo in bibliopedagoške ure, ki bodo otrokom in mladostnikom približale knjižnico kot prostor znanja, branja in osebnega razvoja.
- literarne večere romskih avtorjev, s katerimi želimo promovirati romsko književnost, kulturno izražanje ter omogočiti predstavitev ustvarjalcev romske skupnosti širši javnosti.

6. POVZETEK PROGRAMA DELA POKRAJINSKE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE MURSKA SOBOTA

Letni načrt dela PIŠK Murska Sobota temelji na zavedanju, da ima knjižnica osrednjo vlogo v lokalni skupnosti kot prostor izobraževanja, kulture, informacij, raziskovanja, druženja in osebnostnega razvoja. Naše delovanje je usmerjeno v odgovorno in strokovno izvajanje knjižnične dejavnosti, pri čemer bomo v ospredje postavljali kakovostno knjižnično zbirko, sodobne storitve in uporabnikom prijazno okolje.

Program dela bomo uresničevali s strokovnimi in inovativnimi pristopi, pri čemer bomo sledili cilju zagotavljanja raznovrstnih vsebin in storitev, ki odgovarjajo na potrebe in interese vseh generacij uporabnikov. Prizadevali si bomo, da bo knjižnica ostala dostopna in vključujoča ustanova, ki s svojim delovanjem spodbuja bralno, informacijsko in kulturno pismenost, nudi podporo izobraževalnim in raziskovalnim procesom ter bogati vsakdan posameznikov in skupnosti.

V načrtu posebej izpostavljamo tudi skrb za ranljive skupine, narodno manjšino in Slovence v zamejstvu, razvoj domoznanske dejavnosti, promocijo branja in digitalizacijo kulturne dediščine. Naš cilj je, da knjižnica ostane dinamičen in živahen prostor znanja, povezovanja in soustvarjanja.

Program dela se bomo trudili udejanjiti v dobrobit vseh deležnikov knjižnice. Z raznoliko in kakovostno ponudbo bomo prispevali k nadaljnji rasti in razvoju knjižnice ter krepili njeno prepoznavnost v lokalnem, regionalnem in nacionalnem prostoru.

Svet knjižnice je na svoji 6. redni seji dne 26. 6. 2025 dal soglasje k Programu dela PIŠK Murska Sobota s finančnim in kadrovskim načrtom ter načrtom nabav za leto 2025.

Dr. Albert Halász je s pooblastilom za nadomeščanje direktorice mag. Klaudivje Šek Škafar navedene dokumente sprejel dne 27. 6. 2025.

Murska Sobota, 27. 6. 2025

Direktorica:

mag. Klaudivja Šek Škafar
Po pooblastilu dr. Albert Halász